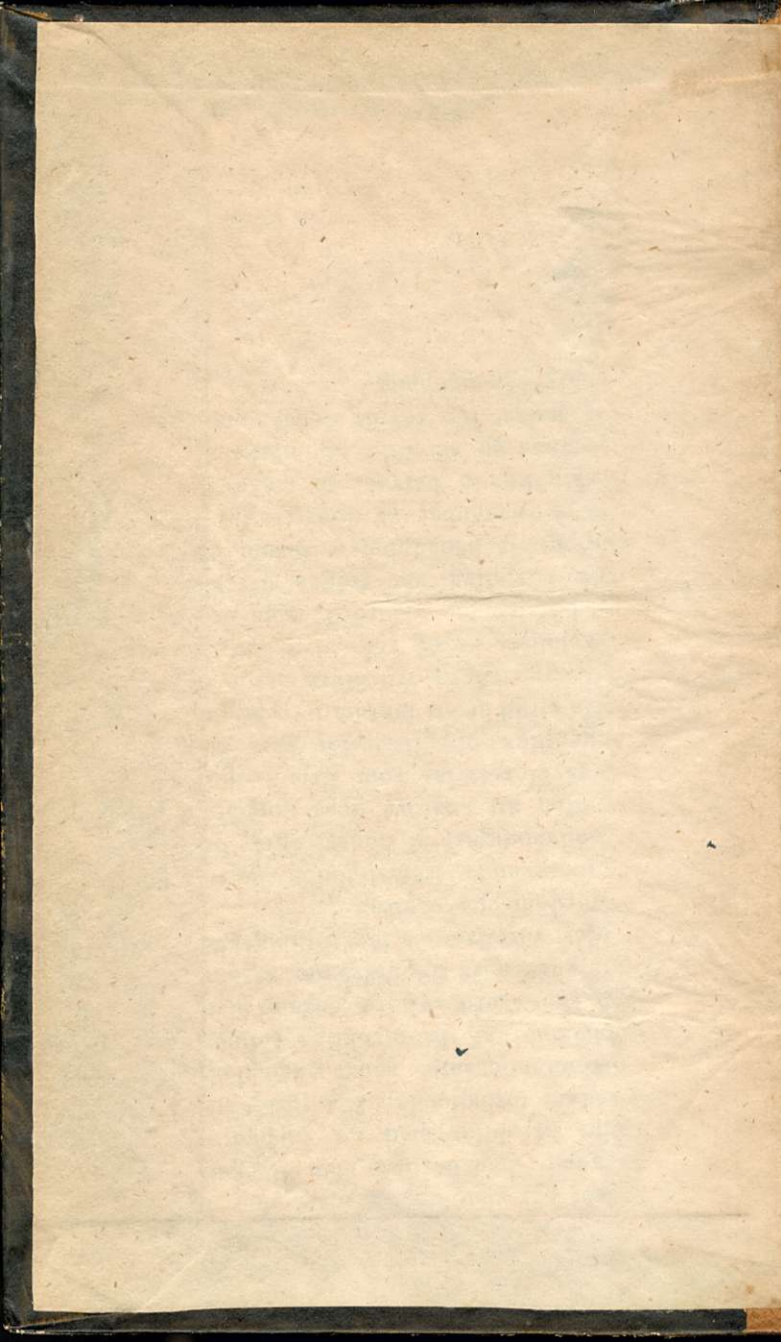
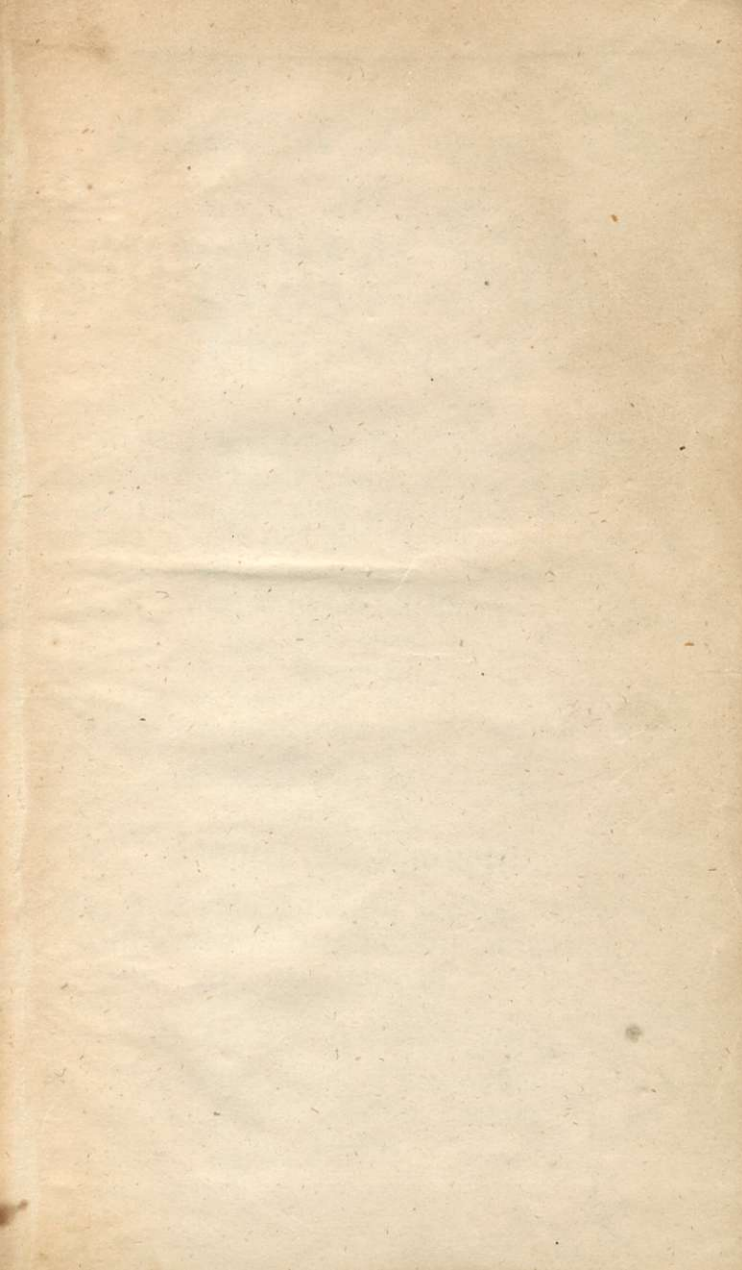

IN THE
UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

GOVERNORS

P. 1357.

HERRAN Nimeen.

Ensimmäiset Pookstavit
Jumalan Sanasta,

Eli

Kysymyret Lapille

Edespandawat,

Se on:

Ne ensimmäiset ja yrikertaisimmat kysymyret Christillisessä
opissa, joitten tygd pannut wastauzet lasten ymmärryseen ja
muistohon painettaman pitää, hamasta siitä, kuin he rupewat
puhumaan, niin ikää myöden siihen asti, kuin he
a. b. c. Kirjan ja Catechismuksen, sisäldä ja
ulkoo lukemaan selkiästi oppi-
neet owat.

Edesannetut

Yrikertaisille; waan erinomattain niille awuri, jotka yhteisen-tan-
tan seasa lapsia kirjaa lukemaan opettawat, kuinga heidän opettamisen
stousta, myös opetus-lastensa ymmärryret, siihen kuin he lukewat,
johdattaman pitää, sitä oikein ym-
märtämään.

Daniel Godeniuxelta.

Mutta nyt Suomalaisille suostori, Ruokhin kie-
lestä Suomen kielexi kääntyt ja wälimit-
ten paratut.

SEDERHOLMJSÄ,

Prändäts Kuningallisesa Suomalaisesa Prändisä,
OH ARV. CARLBOHMIn omalla kullutuxella,

1774.

Imprimatur

Nomine Facultatis Theologicæ Aboënsis

Jac. J. Haartman

S. S. Theol. Professor h. t. Fac. Th. Decanus.

Esipuhe.

Yrikertaisille, kuttinkin Jumalata pelkääväisille vanhemmille yhteisellä kansalla.

Että se, Apostolin Pawalin neuwon jälkeen, koska hän sanoo Eph. 6: 4, Kaswattakot teidän lapsianne kuruksesa ja SÄÄran nuhteesa, kaikkein Christiillisten wanhembain welwollisuus on, opetta lapsiansa, ja totisen Christiillisyden tiedon ja tunnon heihin istutta: se on Teille, Te Jumalata pelkääiset wanhemmat! ilman epäilemättä jo ennen tietty. En minä myös epäile siitä, että moui Teidän seasanne usiasti ihesönsä on ollut murheisansa, ja sen ylike huogannut, ettei Teillä muuta tilaa ollut ole lapsianne opetta; waan lapsenne yhtä yrkertaisien opettajain eteen panna tähtynyt, kuin ihekin olette, josa lapset kyllä johonkuun määrään kirjaa lukemaan oppiwot, niin ulkos, kuin sisäldäkin; mutta enimmitten ilman vienindäkän ymmärrystä.

Nyht tätä teidän murhettanne huocadareni, ja teille oikiaa ja kowidää opettamisen muotso andareni, sen kautta teidän omia tundojanne wapahrtareni, olen minä, erinomattain teille palweluxeri, tahtonut nämät kysymyret ja wastauret prantiin edes autta, joisa ei ole ylönoyynut ja korkia; waan teidän ja teidän lastenne ymmärryren jälkeen sowitzettu yubeen parsi; Sillä ex minä ole pyhtängt noutaa maallisten wijsasten mieltä, joiden korwat ej muuta kuulla, ja joiden silmät ej muuta nähda tahdo, kuin sitä, joka heidän luustun korkeutensa ja herkullisen makunsa kansa yhteen sopii; waan yrkertaisilla ja yhteisen kansan seasa tawallisilla sanoilla, andanut lapsille Christusesa riestä ja ei wahwaa ruokaa: sillä ei he woi muuta. 1. Cor. 3: 1, 2. Ebr. 5: 12, 13.

Sapa, jolla teidän tätä wähäisä kirjaa lukeman pita, on se, että te punda sydämmellisten rukousten kansa Jumalan awusta, joka päivä koska teillä siihen tila on, opetatte lapsianne wastamaan kahden eli usiamman kysymyren päälle, joitten päälle he ei ennen ole wastata

wastata tainnet; ja että samat wastauyet, jotka he find päiväinä, niinkuin laxyri saaneet ovat, heidän ymmärryksenä ja muistoonsa sitä paremmin paineturi tulla mahdais, niin kertokat usiammat kerrat ne samat 2. 3. eli 4. Kysymystä, ja andakat lasten niihin wastata, niin usein jokapäiwä, kuin mahdollinen on ja tila myöden anda, lastenne kanssa rualla istuisa, aamulla, puolipäiwänä, ehtol- la, ja ulkona heidän kanssansa käydesänne, ja niin edespäin; tällä tapaa ett te ensingän töisänne ja askeiseisänne estetyri tule. Mutta pyhä päiwinä Kirkosta tulduanne, ja puolipäiwän jälkeen, asettakat lastenne etten kaikki ne kysymyret, jotka he sekä find wijk- kona, että ennen oppinet ovat, ettei he niistä unohta mahdais; waan aina mielestä pysyis ja paremmin ne ymmärräis.

Jos taas wastentoimoo teillä koko wiskona ei titaa ollut olisi jonkun kysymyren lapsillenne opetta, niin olkat Pyhä- ja Juhla-päi- winä sitä ahkerammat, ja kokekat palkita mitä sen wijkon arkioi- na takaperin jäänyt on; Sillä totisesti on tämä aivan tarpeelli- nen Jumalan palvelus, josta sopyj lukea Moiseren 5. Kirjan 6: Luku 6, 7, 8, 9, Bersy.

Jos jollakulla lapsella olis kowa muisto, alkät suuttuko; waan olkat sitä ahkerammat, rukoukat Jumalata ja pidäkat päälle, kuiten- kin ilman toraa ja tiuskunaa, ei se kuitenkan mitään auta; niin saatte ilolla nähdä, ettei tämä teidän työnne HERRASA turha ole; waan Jumalalda sinattu, Christiillisen opin tiedolla lastenne tyköä.

Jos se taas niin olis, niinkuin walitettawasti monen kanssa olla taitaa, ettei ike wanhemmat ole kirjan lukiat, ja näitä kysymyksiä lastensa eteen ei asetta taidais, eikä niihin wastata, niin se autet- taa taitaan jonkun muun personan kautta taloisa, joka kirjan lusia on, niinkuin, wanhemman lapsen, palvelian eli piiskan, kuitenkin niin, että se wanhembain läsnä ollesa tapahtu, joita lasten häwäh- tä täyty, ja paremmalla tarkkandella waarin ottawat, ike wan- hinmat myös, jos ainnastans heillä halu on oppia, taitawat sama- sa tilasa tulla opetetuiri niissä Christuren tunnon asioisa, joita he ei :nnek ole tainnet tietä.

Koska lapsenne 6. eli kirkiammasti 7. ajastaiskairi tulewat, niin paras aika on panna heitä kouluun. Muuokat silloin heidän opet- taitans, että he kaikella muoto joka päivä wisillä hetkellä, (erino- mattain wähdä ennen kuin he luwan ehtolla saawat) muutamita näistä kysymyristä, eli saman kaldaisia, lasten eteen pañewat, ja heidän kysymyreen ulkoo wastata andawat: hywin harjotettuun lasten kanssa yhtenä hetkänä opettaja enimmäsi puoleen tätä kysy- mys kirjaa läpise käydä taitaa. Mutta ettei lapset suuttuis,

eikä monilla kysymyksiä ratistetais, niin on kyllä, jos ainuastans 10. eli 20. kokiannasti 30. kysymystä eli kaikkein korkeimmin pyi pädäppäle päivästä, ei kuitenkaan jokapäivä muuttain kysymyksiä; vaan jokapäivä ajettuun kysymysten kanssa niinkauvan päälle vitäin, kuin eninosa lapsista joka kysymyksen vastata taitaa, ja sitte vastaa muuhin kysymyksiin rupeaman samalla tapaa. Jos näin tehdän, niin ihmeellä ja ilolla nähdän, että 8. 9. eli 10. ajastaiskaiset lapset, wikkelyhdellä ilman pitkää perdän ajatusta vastawat siihen, kuin 30 eli 40 ajastaiskaiset usiasti ei ensinkään tiedä. Silloin te myös sen hyödytyren hawaita saatte, että teidän lapsenne ijälle tulduansa, koska he töllän teitä palwella taitawat, ei enämbi palloo ja pitkällistä neuwomista tarwike, eikä töstänsä esty, koska he ensimmäistä kertaa HERran ehtokiselle lastettaman pitä.

Tällä tapaa parasta woimaa ja mahdollisutta myöden, lapsianne, hamasta ditin riekasta asti autunden tiestä neuwoa, ja lapsuuden iässä jo opetta heitä, ja hywällä esimerkillä heidän sydämihius totinen Jumalan pelko istutta, siitä kirjoitan ja monaan minä teitä, *Te Wanhuimmat!* Jumalan laupinden kautta; Sillä sen maun, kuin nusi astija saapi, sen pitää hän, ja niinkuin lapsi totuteton, ei hän siitä wanhudefakan dikä luoru. Muistakat, kuinga kallijt tawarat teillä teidän ja teidän lastenne kuolemattomisa Sieluisa owat: Kuinga kallijsti ne Jesuren Christuren kallijlla Werellä ostetut owat: Muistuttakat igellenne, että kerta Jesuren Christuren wijmeisessä tulemisessa teidän luku tekemän pitkä, kuinga te lapsenne lastattanet olette; ja sentähden woimaa myöden ahleroitkat, että te sekä omat, että lastenne Sielut Wapahata taidaisitte: että te, koska Jesus tulewa on, ilolla yllänne kohdata taidaisitte ja sanoa: kazo! tässä minä olen, minun Wapahatajani! ja lapset, jotkaas minulle andanut olet. Esai. 8: 18.

Jumala olkon teidän kansanne, ja ondakon teille armoo ja woimaa, kaikkea hywää aikomusta täyttärenne, Wapahatajan Jesuren Christuren uloswodatetun Weren tähden! Amen.

- S**itä on Jumala? Jumala on olendonsa puolesta yksi hengi, joka kaikki luonut on, ja joida kaikki hyvä tulee.
2. Onko usiambi kuin yksi Jumala? Ei, yksi ainuastans on Jumala.
 3. Onko tässä Jumaludessa monda personaa? Kolme on personaa.
 4. Eikö siis ole kolme Jumalaa? Ei, ne kolme personaa ovat yksi Jumaluden olendo.
 5. Kuinga kuzutan se ensimmäinen persona Jumaludessa? Isä Jumala.
 6. Kuinga kuzutan se toinen persona Jumaludessa? Poika Jumala.
 7. Kuinga kuzutan se kolmas persona Jumaludessa? Pyhä Hengi Jumala.
 8. Kuingäs taidat tietä, että yhdessä Jumaludessa on kolme personaa? Personalliset omaisudet ja tundomerkit sen ilmoittawat.
 9. Mitä on Isän Jumalan personallinen tundomerkki? Että Hän on synnyttänyt Pojan.
 10. Mitä on Jumalan Pojan personallinen tundomerkki? Että Hän on Isästä sydynyt iankaikkisesti, niinkuin Hän myöskin ajasa Isänsä tahdon jätken miehuden päällensä otti.
 11. Eiköstä siis Isä Jumala ja Pyhä Hengi miehute myös päällensä ottaneet? Ei suinkaan, Jumalan Poika yriin miehuden päällensä puki, ja tuli ihmisexi.
 12. Mitä on Pyhän Hengen personallinen tundomerkki? Että Hän Isästä ja Pojasta uloskäy.
 13. Onko joku näistä Jumaluden personista toistansa vanhambi eli suurempi? Ei, he ovat yhtä iankaikkiset, yhtä suuret, ja kaikisa yhdenkaltaiset, paiksi personallista omaisutta.
 14. Mitä Isä Jumala meille tehnyt on? Isä Jumala on meitä luonut, pitää kaikki woimasa, edeskatoo, warjelee

warjelee meitä, on myös ainuan Voikansa meidän edestäm ulosandanut, ja vielä sittekin Voikansa kautta, Pyhän Hengen armoa ja lahjoja, waikutuksiinsa meissä edesautta.

15. Olemmako Jumalalta näin paljo hywää ansainneet? Ei, en me mitään hywää ansainneet ole.
16. Mikä kehoittaa Jumalan, meille niin paljo hywää tekemään? Sula Hänen armona ja Isällinen hywyydensä.
17. Mitä Jumala tahtoo, että meidän Hänelle jälleens tekemään pitä? Hän tahtoo meitä Häntä kunnioittamaan, ylistämään, palvelemaan, ja Hänelle kuuliaiset olemaan.
18. Olemmako siis welkapäät Jumalata kunnioittamaan, ylistämään, palvelemaan, ja kuuliaiset olemaan? Kaikkisittin, se on torinen tosi.
19. Kuka luoduista kappaleista enimmästi on welkapää, kunnioittamaan, ylistämään, palvelemaan ja kuulemaan Jumalata? Minä ja kaikki muut ihmiset.
20. Kuinga monda osaa on ihmisessä? Kaksi, kuolewa Ruumis ja kuolematoin Sielu.
21. Mingätähden ihminen enimmästi on welkapää kunnioittamaan, ylistämään, palvelemaan ja kuulemaan Jumalata? Sentähden että me ihmiset, ja ei muut luondokappaleet, olemme kallijsti lunastetut.
22. Kuka meitä ihmisiä lunastanut on? Jumalan Poika, se toinen persona Jumaludes.
23. Mipi Jumalan Poika lunastuksen puolesta muutoin kutsutaan? JEsus Kristus.
24. Mikä on lunastaa? Se on, fangeja hinnan edestä wapaaksi fangiudesta ostaa.
25. Oletkos siis kenenkään fangina ollut? Ja, perkelen fangina.
26. Mingätähden sinä perkelen fangina ollut olet? Minun syndeini tähden.

27. Oletkos sinä syndinen? Olen, paratkon Jumala
nijn totta!
28. Mistäs tiedät ites syndisevi? Minä olen sinnyt ja
syndynyt synnissä, ja kaiken elinaikani syndiä
tehnyt.
29. Oletkos njn paljo syndiä tehnyt, ettäs helwetin an-
sainnut olet? Olen; sillä pieninkin syndi helwetin
ansaitsee.
30. Kuingas sijs autuaxi tulla taidat? Jumalan amosta,
uskon kautta JEsuxen Christuxen päälle, joka minun
lunastanut on.
31. Mitä JEsus teki meitä lunastaisans? Hän täytti
meidän siasam Lain, ja meni kuolemaan meidän
edestäm.
32. Taitako Jumalus kuolla? Ei suinkan; sillä se on
muuttumaton.
33. Kuinga sijs Jumalan Poika kuolla taisi, eikä Hän
ollut Jumala? Hän on tosin Jumala; mutta ynnä
täysi ihminen.
34. Eikö sijs Jsa Jumala ja Pyhä Hengi omisa personi-
sans meitä lunastaa tainneet? Ei suinkan.
35. Mirei Jsa Jumala ja Pyhä Hengi omisa personisans
meitä lunastaa tainnet? Sentähden, ettei kumbikan
ollut ihmisevi tullut, ja sen puolesta ei Jsa Jumala
enää, kum Pyhä Hengikan tainneet kärsiä ja kuolla.
36. Eikö ihmisen sukukunda wähemmällä lunastetta taittu,
kuin toisen kuolemalla? Ei suinkan; sillä kuolema
on synnin palsea.
37. Eikö sijnä Kylliri ollut, meidän lunastuxem, jos pal-
jas ihminen olis kuollut? Ei suinkan, sillä yri syn-
dinen ei toista syndistä lunastaa tainnut.
38. Kosta sijs Christus omasa personasans meitä lunasti,
eikö myös Jumalan Poika ja Pyhä Hengi meitä
luonut ole? Owat kaiketikkin; sillä Jsa Jumala on
kaikki luonut Pojan kautta Pyhästä Hengestä.

39. Mistäs sen tiedät, että JEsus on Jumala? Sijtä; että Hän Jästä Jumalasta ijanlaitkisesti syndynyt on, totinen Jumala totifesta Jumalasta.
40. Mistäs sen tiedät, että JEsus on totinen ihminen? Sijtä, että Jumalan Poika miehuden päällens puki, ja neikeestä Mariasta syndyi.
41. Onggo JEsurella Jää miehuden puolesta? E; sillä Hän fikis Pyhästä Hengestä.
42. Onggo sijs sinulla kari Lunastajaa, yri joka on Jumala, ja toinen joka on Ihminen? Ei suinkan; waan JEsus Christus Jumala ja Mies, yhdesä personasa on minun Lunastajani.
43. Kuinga monda luondoo on Christurella? Kari, yri Jumaluden, toinen Ihmisyden luondo.
44. Kuinga ne kari luondoo yhdistetyt owat? Personalsifesti, niinkuin ruumis ja sielu ihmisesä.
45. Onggo sijs Christuren Jumaluden luondo Sielu Hänen Ihmisydensä luondoon? Ei suinkan, Christus on Täysi Jumala ja täysi ihminen, niin että Hänellä ihmisydesänsä on sekä ruumis, että sielu.
46. Onggo Christuren Jumalus muutettu miehudeksi? Ei suinkan; waan Jumalus on Miehuden-tykönsä otantut.
47. Taitaanko Christuren Jumalus ja Miehuus jostus eroitetta? E; sillä ne owat eroittamattomasti yhdistetyt.
48. Eikö Christuren Jumalus Miehudesta erinnyt, kosta Christus kuoli? Ei suinkan.
49. Kuoliko Christuren Jumalus ynnä Miehuden kanssa, kosta Christus kuoli? Ei suinkan; waan miehuus kuoli yrinäns; sillä Jumalus ei talda kuoka.
50. Kosta Christuren miehuus oli niinkuin joku muu ihminen, ja kuolla täydvi, oliko sijs Christus syndinen niinkuin me? Ei suinkan, Hän tosin oli kaikisa meidän

- Hän keltaisem, paiki syndiä; mutta Hänen tähtyi karsia ja kuolla, koska Hän meidän syndim marapens päällens ortanut oli.
51. Mینگä kuoleman kärkei Christus meidän edestäm? Sen katkeran ristin kuoleman.
52. Rippuiko Christus kauwan ristisä? Ei, Hän tuli samana päivänä haudatui Josephilda ja Nicodemuxelda.
53. Matkaike Christus kauwan haudasa? Ei; waan kolmantena päivänä ike hengensä takaisin otti, kuolemansa jälkeen.
54. Kuhunka Christus ensin meni, sittekuin Hän hengensä ottanut oli? Hän alasastui helwettin.
55. Kärkeiko Christus jotain helwetisä? Ei; waan Hän osotti ikens woiton HERRAxi.
56. Koska Christus kuolluista ylösnouxi? Kolmantena päivänä kuolemansa jälkeen, kohta kuin Hän woito matkansa helwettin täyttänyt oli.
57. Wieläkö Christus nytt nähtävästi on taällä maan päällä? Ei, Hän on taivaseen ylösmennyt.
58. Koska Christus taivaseen ylösmeni? Neljäntenä kymmentenä päivänä ylösnousemimensä jälkeen.
59. Mibingä Taivaseen Christus ylösmeni? Jumalan Majestetijn ja Kunniiaan.
60. Mitä Christus Taivaasa tekee? Hän istuu Isän Jumalan oikialla kädellä, ja puhuu hywää meidän edestämme.
61. Eikö Christus sillen enää nähtävästi tule meidän tykömme? Josin, wijmeisnä päivänä on Hän tulewa duomikemaan eläwitä ja kuolleita.
62. Minkätähden Christus tulee duomikemaan? Sentähden, että se oikia Jumalan edesä on, että ikelunkin pitä lugun tekemän, kuinka hän uskosa elänyt on.
63. Eikö siis kaikki ihmiset autuaxi tule? Ei; sillä moni wielä elää ja kuolee perkeleen sangina.

64. Kuka vielä owat perkeleen fangina? Jotka ej usko; waan ehdolla synnisiä eläwät.
65. Eikö meillä oikia usko olla taida, waikka me ehdollisesti syndiä teemme? Ei, se on mahdotoin; sillä oikia usko aina pyytää synnisiä wapa olla.
66. Eikö Christus sitä warten meitä lunastanut ole, että meidän pitää autuaxi tuleman, waikka me ehdollisesti syndiä tekisim? Pojes se, silloin olis Christus synnin paimelia.
67. Mitä warten Christus meitä lunastanut on? Että me Hänen omans olisim, Hänen allans Hänen wadafunnasans eläisim, ja Händä ijanfaiikkisessa wanahurskaudessa, wiattomuudessa ja autuudessa paksoelisimme.
68. Mistä Christus meitä lunasti? Raikista synneistä, kuolemasta ja perkeleen wallasta.
69. Eikö Christus myöskän jumalattomia lunastanut ole? Tosin Hän on kaikki ihmiset lunastanut.
70. Mistä tulee siis se, ettei kaikki ihmiset autuaxi tule? Se tulee siitä, että moni ej tahdo luopua perkeleen fangiudesta ja mennä Jesuxen tykö wapahdetta.
71. Kuinga me Jesuxen tykö tulla taidamme, ja päästä perkeleen fangiudesta? Käändymisen ja parannuksen kautta.
72. Kuinga se tekee joka hänensä käändä ja varanda? Hän latuu syndiä ja usko Christusuxen päälle.
73. Taitako ihminen omasta woimasta igensä käändä ja uskoa Christusuxen päälle? Ei suinkän, minä uson etten minä omasta ymmärryestäni ja woimastani uskoa taida, eli minun HERRANI Jesuxen Christusuxen tykö tulla.
74. Kuka siis meille uskoon ja parannukseen woimaa anda? Pyhä Hengi.
75. Kuka siis Pyhä Hengi on? Pyhä Hengi on se kolmas persona Jumaludessa.

76. Mitä hywää tekee meille Pyhä Hengi? Hän pyhittää meitä oikeasa Uskosa.
77. Minkä Wälikappaleen kautta Pyhä Hengi meitä pyhittää? Sanan ja Sacramentein kautta.
78. Missä Pyhä Hengi pyhittämisen toimitta? Christilisesä Seurakunnasa täällä maan päällä.
79. Onko monda senkaltaista Seurakunda? Oxi, minä uskon yhden, pyhän, Christillisen Seurakunnan.
80. Mit. Seurakunnas kansa ymmärretän? Christuxen Seurakunda on kansakunda, joka Christuxen opin tunnustaa ja Hänesä ainoastans rippuu.
81. Kutka owat Christuxen Seurakunnan totiset jäsenet? Kaikki ne jotka oikeat Christityt owat, he mahtawat löyttää kusa hywänsä.
82. Kutka Christityxi kuzutan? Kaikki ne, jotka kastetut owat.
83. Owatko siis kaikki kastetut oikeat Christityt? Ei, pojes se.
84. Kutka kastetut siis owat oikeat Christityt? Ne joilla oikea tieto ja sen perustus on Jumalasta, Hänen olemisensä ja tahtons puolesta, ja Jumalisen ja Christillisen elämä kerran alla pitävät Christuxen Wapahujanansa ja Lunnastajanansa.
85. Eikö Pyhä Hengi kaikkia ihmisiä pyhittä tahdo? Kaikketkin Hän tahtoo, ainuastans Hän sais.
86. Eikö Pyhä Hengi saa kaikkia ihmisiä pyhittä? Ei; sillä ihmiset itse estävät Hänen, ja Pyhdä Hengee wastan seisowat.
87. Kuinga kätttä ihminen igensä, koska hän Pyhdä Hengee wastan seisoo? Ei hän kuule Jumalan sanaa, eli jos hän sitä kuulisikin, ei lasse Jumalan sanaa södänmelläns, ja jos hän muistaisikin, ei kuitenkan tee sanan jälken.
88. Kutka siis pyhitetän? Ne jotka kuulewat Jumalan sanan,

sanan, painavat sen sydämeheensä, ja sen jälkeen elävät.

89. Kuinga menettä izens Pyhä Hengi, Postta Hän meitä tahtoo ja saa pyhittä? 1:0 Kuzuu Hän meitä. 2:0 wastauudesta synnyttä. 3:0 teke meitä wanhurskaksi, ja 4:0 uudistaa.
90. Kuinga Pyhä Hengi meitä kuzuu? Hän anda sanansa meille saarnatta, ja tarisee meille armonsa.
91. Kuinga Pyhä Hengi meitä wastauudesta synnyttä? Hän walaisee meidän ymmärryksen, ja anda woimaa uskomaan.
92. Kuinga Pyhä Hengi meitä wanhurskaksi teke? Hän anda anderi kaikki meidän syndimme, ja Christusen ansaitun wanhurskauden ja pyhyden meille tykö lukee.
93. Kuinga Pyhä Hengi meitä uudistaa? Hän anda meille woimaa syndiä wästäyemme, ja sitä! kuin hywä on tehdäenime.
94. Mitä se hywä kuzutaan, jota me uudisturemme alla saamme Pyhäldä Hengeldä armoo ja woimaa tekemään? Se kuzutaan hywäri työri.
95. Eikö Pyhä Hengi meille enämbä hywää tee? Tosin, Hän on wijmeisnä päivänä kaikki ihmiset kuolleista ylös herättämä, ja meitä uskowaisia kunniallisesti tekemä.
96. Mitä päivä wijmeiseri kuzutan? Se päivä, jona taivas ja maa hukuman yltää, ja tulella kulutettaman.
97. Pitäkö kaikki ihmiset wijmeisnä päivänä eläwäri tuuleman? Ja kaiketikin, kaikkein kuolluitten ihmisten ruumit pitää silloin sieluins kanssa yhdistymän ja duomiolle ylös nouseman.
98. Tulewatko kaikki ihmiset silloin kunnioitettawiri? Ei suinkaan; waan ainuastans uskowaiset.
99. Kuinga ne uskowaiset kunnioitettaman pitää? He kirkaistetan,

Kastetan, ja tulewat Christusen Kirkastetun ruumiin
kaltaisiksi, ja ijankaikkisen elämän saawat.

100. Mikä ijankaikkinen elämä on? Se on loppumaton
ja sanomaton autuus ja iso Jumalan kasvojen
edesä iloistavaasa.
101. Kulunka siis ne joutuwat, joita ei ylösnousemisessa
kunnioiteta? He ynnä ruumin ja sielun kanssa
perkelitten sekaan helwettin heitettään.
102. Mikä helwetti on? Se on ijankaikkinen waiwan
sia, joka tulesta ja tulikivestä palaa, jossa rierrat
henget ynnä kadotettuun ruumisten ja sieluin kanssa
waiwatan ja palawat; mutta ei fillen ylös poldeta.
103. Eikö hywäin töitten kautta helwettiä wältä taita
ja tawaseen tulla? Ei suinkaan, se on mahdotoin.
104. Minkätähden se mahdotoin on, hywäin töitten kaut-
ta autuaksi tulla? Sillä ei yrikään ihminen täydel-
lisesti lakia pitää taida.
105. Mitäs Jumalan Lain kanssa ymmärrät? Ne Jumalan
kymmenen käskyä, joilla Jumala meille Hänen
selkiän ja angaran tahtonsa selittänyit on, kuinga
meidän isemme Jumalata ja lähimmäistämme
kohtan käyttämän pitää.
106. Mitä sanoo Jumala ensimmäisessä käskyssä, ettei meidän
pidä tekemän? Ei pitämän wieraita Jumalita Hän-
nen edesänsä.
107. Mitä sanoo Jumala ensimmäisessä käskyssä, että mei-
dän pitää tekemän? Että meidän ylitse kaikkea Ju-
malata pelkämän ja rakastaman pitää, ja Hänen
päällens kaiketiikin uskoman ja turwaman.
108. Mitä Fieldä Jumala toisessa käskyssä? Hän Fieldää
turhaan lausumasta Herran Jumalan nimee.
109. Mitä waati Jumala toisessa käskyssä? Hän waati
Jumalan nimee auxihuutamaan, kaikisa hädisäm
sitä rukoilemaan, kiittäämään ja ylistämään.

110. Mitä waati Jumala kolmannesa käskysä? Hän waati meitä niustamaan, että lepopäiwä pyhitettämän pitä.
111. Mitä Jumala kolmannesa käskysä kieldä? Lepopäiwän turmelemisen ei Jumalan sanan ja saarnan plönkähomisen.
112. Mitä Jumala neljännesä käskysä waati? Isää ja Äitiä kunnioittaman.
113. Mitä Jumala neljännesä käskysä kieldä? Wanhembitam ja Herrojam wihoittamasta ja plönkähomasta.
114. Mitä Jumala wiidennesä käskysä kieldä? Hän kieldä tappamasta.
115. Mitä Jumala wiidennesä käskysä waati? Hän waati lähimmäistä rakastamaan, auttamaan ja hengen waaras warjelemaan.
116. Mitä Jumala kuudennes käskys kieldä? Hän kieldä huorin tekemästä.
117. Mitä Jumala kuudennes käskys waati? Hän waati olemaan puhtaat ja kunnialliset ajatuyisa, puheisa, menetyreisa ja töisa, ja että ihekukin awiopuolisorans rakastais ja kunniasa pidäis.
118. Mitä Jumala seigemännes käskys kieldä? Hän kieldä warastamasta.
119. Mitä Jumala seigemännes käskys waati? Hän waati meitä auttamaan, että lähimmäisem raha ja kalu tulis enättyi ja warjelluyi.
120. Mitä Jumala kahdeksannes käskys kieldä? Hän kieldä wäärää todistusta lähimmäistä vastaan sanomasta.
121. Mitä Jumala kahdeksannes käskys waati? Lähimmäistä edes wastamaan, hywin hänestä ajattelemaan ja puhumaan, ja kaikki asiat parhain päin kääändämään.

122. Mitä kieltä Jumala yhdeksännes käskys? Hän kieli
 da pyytämästä lähimmäisen omaisuutta.
123. Mitä pyynnön kanssa tästä ymmärretään? Teko halu
 eli pahat ajatukset.
124. Mitä waati Jumala yhdeksännes käskys? Hän waas
 ti meitä oleman puhtat sydämmestä, ja lähimmäi
 sellem awulliset, että hän sais omansa pittää ja
 nautita.
125. Mitä kieltä Jumala kymmenennes käskys? Hän
 kieltä meitä hinoitsemasta.
126. Mitä himon kanssa ymmärretään? Kanssa syndy
 nyt halu eli perisyndi.
127. Mitä waati Jumala kymmenennes käskys? Hän
 waati tukahuttamaan tätä kanssa-syndynyttä pahaa
 himoa.
128. Mitä ne tekewät, jotka näitä kymmeniä käskyjä ei
 pida? He tekewät syndiä.
129. Mitä syndi on? Kaikki se kuin Jumalan käskyä
 ja omaa tundoa vastaan sotij.
130. Kuinka moninainen syndi on? Kahtalainen, sekä
 perisyndi, että tekosyndi.
131. Mitä on perisyndi? Perisyndi on se kanssasyndy
 nyt paha hirtto ja turmeldunut luondo.
132. Mingä kautta me sen turmeldunen luonnon saanet os
 lemme? Perinnön kautta esiwanhemmildam A
 damilda ja Ewaldä.
133. Olitko esiwanhemmat Adam ja Ewa tainkaltaisella
 syndisellä luonnolla luodut? Ei; waan he olit Ju
 malan kunnan jälkeen luodut, joka sen oikiasa tundemi
 sestä, että myös totisesä pyhydestä ja wanhurssau
 desta seisoi.
134. Kuinka he siis tämän syndisen luonnon sait? Syn
 nin langemisen kautta, jossa he Jumalan kunnan
 kadotit.

135. Kuinka tapahtui synnin langemus? Perkele kärkeen lautta wieteli Ewan syömään kielton puun hedelmästä; Ewa taas saatti miehensä Adamin sitä samaa tekemään.
136. Millä tapaa ihmisen luondo nytt turmeldu on? Ymmärrys on pimitetty, tahto taipunut kaikkeen pahuuteen, ja woima peräti kadonnut hywää tekemään.
137. Mitäs ymmärrät hywän tekemisen kanssa? Jumalan lain pitämistä.
138. Eikö kukaan, luonnon woimalla Lakia pitää taida? Eij suinkaan.
139. Mitä on tekosyndi? Kaikki se paha kuin ihminen ajattelee, puhuu, ja tekee Jumalata ja Lakia vastaan.
140. Kuinka moninainen tekosyndi on? Kahtalainen: sekä ehdollinen, että heikkouden syndi.
141. Mitkä synnit ehdollisiksi kuzutan? Ne, joita me täysdellä tiedolla ja tahdolla teemme.
142. Mitkä synnit heikkouden synniksi kuzutan? Ne synnit, joita me wastoin olkiaan tietoo ja tahtoo huomamata teemme.
143. Taitako se olla oikia Christitty, ja uskon pitää, joka ehdollisesti eli tietens syndiä tekee? Eij suinkaan, se on mahdotoin; sillä uskonsa puolesta joutuu hän kohta haari-riktoon.
144. Taitako se uskon pitää, joka heikkoudesta syndiä tekee? Ja, hän taitaa; sillä niinkuin hän wietä ei ole hywää omaa tundoa holiännyt, niin taitaa hän myöds uskosa psöä, ja saapi kohta, kuin hän katuswaisella mielellä Jumalatans puhuttelee ja rukoukse, syndins andexi Christusen tähden.
145. Oletkos joskus Jumalan kanssa puhunut? Olen kaiketiikin.
146. Koskas Jumalan kanssa puhut? Niin usein kuin minä rukouksia pidän.

147. Mikä on rukoulla? Se on sydämmen halu ja hunkaus Jumalan tuokko kaikkinaisista tarpeista, joka usiasti myös sanoilla ja käytopilla ikens ilmoitta.
148. Onko Jumala myös sinun kansas puhunut? Tosin juuri usein, kijos Jumalan!
149. Kosta Jumala kansas puhuu? Niin usein kuin minä luen eli kuulen Jumalan sanaa.
150. Mikis Jumalan kuzut, kostas Sändä puhuttelet? Isäri.
151. Kuka sinulle sen luvvan andanut on, kuzua Jumalata Isäres? Sen on minun Jumalani ihe andanut.
152. Onko Jumala sinun Isäs? On kaikeikkii, sillä JEsus on sen minulle ansainnut, että Jumala Isäni on, ja minä Hänen lapsens.
153. Minkätähden Jumala on käskenyt sinun kuzua Isiänsä Isäri? Että minä kaikella uskalluxella ja lapsillissella turwalla Hänen kansans puhulsin ja Sändä rukoillisin.
154. Mitä sinun Jumalalda rukoilla tulee? Kaikkia kuin ruumin ja sielun tarpexi joutuwat.
155. Miksi se hywä kuzutan, kuin sielun tarpexi tulee? Se kuzutan hengellisexi hywäxi.
156. Miksi se hywä kuzutan, kuin ruumin tarpexi tulee? Ruumillisexi eli ajallisexi hywäxi.
157. Rukoiletkos yhdellä tapaa hengellisestä ja ruumillisesta hywästä? En, sitä minun ei tekemän pida.
158. Kuingas sinun pita rukoileman Jumalalda ruumillista hywää? Ehdon kanssa, jos se Jumalalle kelpa ja minulle on hyödyllinen.
159. Kuingas rukoilet hengellisiä Jumalalda? Isman ehdota; sillä ne owat aina Jumalalle otolliset ja minulle hyödylliset.
160. Tiedätköös erinomaista muotoa, jonga kautta Jumalan sydän tawutetta taitaan, andamaan sinulle mitäs rukoilet?

- rukoilet? Se ainua ja paras muoto on, uskollises-
ti JEsusen nimesä rukoilla.
161. Kuka se täydellisin rukous on? Jsa meidän rukous,
jonga Wapahtaja JEsus ike on kokoon pannut, ja
meille opettanut.
162. Kuinga monda rukousta on Jsa meidän rukouksesa?
Seikemän.
163. Mitäs Jumalalda ensimmäisesä rukouksesa rukoilet?
Että Jumalan nimi meildä pyhitettäisiin.
164. Koska Jumalan nimi meildä pyhitetän? Koska Ju-
malan sana puhtasti opetetän, ja me sen jälken elämme.
165. Mitäs Jumalalda toisesä rukouksesa rukoilet? Että
Jumalan waldakunda meitä lähestyis, ja jokapäi-
wä lewiäis.
166. Koska Jumalan waldakunda meitä lähestyy? Koska
me Jumalan Hengen avulla oikein uskomme,
Christillisesti elämme, ja autuallisesti kuolemme.
167. Mitäs Jumalalda kolmannesa rukouksesa rukoilet?
Että Jumalan tahto meidän tykönmä täällä maan
päällä niin tapahtuis, kuin se tapahtu taiwasa.
168. Koska Jumalan tahto meidän tykönmä tapahtu?
Koska me tahtomme Jumalan tahdon ala lannistam-
me, ja sedimme perkelettä, maailmaa ja meidän
omaa lihamme wastan, ja uskosa loppuun apuun
asti pysyväiset olem...a.
169. Mitä me Jumalalda neljännesä rukouksesa rukoilemme?
Että Jumala meille jokapäiwäisen leipämme annais.
170. Mitä ymmärretän jokapäiwäisen leiwän karsosa?
Kaikki mitä ruumin rawinnoyi ja tarpeexi tulee.
171. Koska anda meille Jumala jokapäiwäisen leiwän?
Koska me kutsumisesam työtä teemme, ja Juma-
la työmme siunaa, niin että meille sen kautta ras-
winto ja muut tarpeet tygölangee.
172. Mitäs rukoilet wijdennes rukouksesa? Syndein an-
dexi saamista.

173. Koskas saat syndis andepi Jumalalda? Koska mindä Sydämestäni kadun, ja niin myöskin niille andepi annan, jotka minua vastaan rikkonet owat.
174. Ansaitkos syndein andepi saamisen sen kautta, että lähimmäiselles Andepi annat, mitä hän sinua vastaan rikkonut on? En suinkaan, mindä en muuta ansaitse kuin rangaistuksen; waan mun Jesuksen yrin on syndini maanant, ja minun Jumalan kanssa sowittanut.
175. Mingätähden siis sinun lähimmäiselles andepi andaman pitä? Osoitaxeni uskoani kiihtollisudella Jumalata kohtan, ja rakkaudella lähimmäistäni kohtan.
176. Kuka sinun lähimmäises on? Kaikki ihmiset, ja niin tarwoin ystäwät ja wihamiehet, vihäiset ja alhaiset, köyhät ja rikkaat, miehet ja waimot.
177. Mitäs kuudennes rukouzes rukoilet? Ettei Jumala johdatais meitä kiusauheen.
178. Mitä tämä kiusaus seisoo? Se seisoo perkelen, maailman ja oman lihamme wiettemisessä Jumalasta, Hänen pyhästä sanastansa, uskosta, rukouksesta ja muista Christillishden harjoituksesta, kaikkinaiseen epäjumalan palvelukseen, epäuskoon, epäilyheen ja muihin suuriin syndihin.
179. Koska Jumala ei johdata meitä kiusauheen? Koska Jumala autta meitä niin sotimaan näitä kiusauksia vastaan, että me ne voitamme; eikä salli perkelen, maailman ja oman lihamme kiusata meitä yli woimamme.
180. Mitäs rukoilet seigemänes rukouzes? Että Jumala wapahdais meitä kaikesta pahasta sielun ja ruumin puolesta, sekä ajasa, että ijankaikkisudesa.
181. Mingätähden me tätä sanomme, sinun on walda kunda ja woima, ja kunnia ijankaikkisesti? Muistutaxem ihellem Jumalan loppumatoinda waldaa ja woimaa, joka niinkuin Hän tahtoo, niin Hän yläkylä myöskin woi ja taitaa meille andaa, mitä me rukoilemme.

182. M^{ing}ätähden me sanomme, Amen? O^sottajem yri-
wakaisuttam ja uskallustamme Jumalan päälle.
183. Mitä yriwakaisutta meidän, sanan kanssa Amen, o-
sottaman pitää? Sitä, että me mielelläm tahdomme
mitä me rukousemme, ja sydämmellisesti toivomme,
että Jumala siihen, Ja, sanoa tahdois.
184. Mitä Amen merkizee? Se on niin paljo kuin ja,
totisesti nämät pitää näin tapahtuman.
185. Mitä uskallusta meidän, sanan kanssa Amen, osotta-
mas pitää? Että me totisesti sen uskomme, että Ju-
mala kaiketikkⁱⁿ anda meille mitä me anonet olemme.
186. M^{ing}ä fautta sinä sen uskallusen, Jumalan tygö en-
sin saanut olet, että Jumala rukoures kuulee? Kasteen
fautta.
187. Oletkos kastettu? Olen.
188. Mistäs sen tiedät, että kastettu olet? Nimestäni, joka
minulle annettin, koska minä kastettin.
189. Onko sinulla todistaita siihen, että kastettu olet?
On, kummit ovat siihen todistajat.
190. Millä sinä kastettu olet? Wedellä, joka Jumalan
asetusen jälken Jumalan sanalla pyhitetty on.
191. M^{ing}ä sanan fautta kasteen west pyhitetän? Kasteen
asetus sanain fautta.
192. Kuka kasteen asettanut on? J^he Jumala.
193. K^uringa kasteen aset^us sanat kuuluvat? M^{en}gät ulos
kaikkeen Maailmaan, ja kastakat heitä nimeen J^han
ja P^ojan ja P^yhän Hengen.
194. Onko se tarpellinen, että me kasteetan? On kaiketik-
kin; sillä ellei joku synny wedestä ja hengestä, ei hän
taida Jumalan waldakundaan sisälle tulla.
195. Kuka sinun kastanut on? Pappi.
196. Eikö joku muu kuin Pappi sinua kastaa tainnut olis?
Eosin, jos häätä niin waatinut olis, niin joku Chris-
titty, mies eli waimo, minun kastaa tainnut olis.

197. Kuinga Pappi teki kosta hän sinun kasti? Hän walsoi minun pääni ja sänoi: minä kaskan sinun nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen.
198. Kenengä nimeen sinä olet kastettu? Isän, Pojaan ja Pyhän Hengen nimeen.
199. Mینگätähden sinä kaitkein kolmen Jumaluden persoonain nimeen kastettu olet? Sentähden, että kaitki kolme personaa täyttä totta minun iankaikkista auttani edes auttavat, ja woimalliseksi wakuudeksi siihen, on kulin minulle kummin-lahjan andanut.
200. Minkä kummin-lahjan Isä Jumala sinulle andanut on? Isä Jumala on minun ottanut lapsensa.
201. Minkä kummin-lahjan Poika Jumala sinulle andanut on? Hän on minun kihilannut ikellens, ja andanut minulle häärwaatteet.
202. Mitä Jumalan Poika sinulle häärwaatteeksi andanut on? Ansaitun Wanhuruskaudens ja pyhydens.
203. Minkä kummin-lahjan Pyhä Hengi sinulle andanut on? Hän on minulle andanut uskon, jolla minä Christuksen Wanhuruskauden päälleni puen.
204. Mitä nämät kummin-lahjat sinua hyödyttänyt on? Minä sain syndini andeksi, pelastettin kuoleman ja perkeleen wallasta, ja sain hengellisen elämän, ja oikeuden iankaikkiseen autuuteen.
205. Mistä kasteella senkaltainen woima on? Jumalan sanasta ja lupauksesta; sillä mitä Jumala lupaa, sen Hän myös täyttä.
206. Jos se joka kastaa on Jumalaton, ongo kaste yhtä hywin woimallinen? Kaiterikkin; sillä kastajan epäusko ei Jumalan uskollisutta tyhjäksi tehdä taida.
207. Ongoo kaitkilla kastetuilla tämä hyödytys kasteesta pyswäinen? Ei kaitkilla.
208. Kenellä siis kasteesta tämä hyödytys aina tulee? Jotka uskowat, eli uskosa pyswähiset owat.
209. Eikö epäuskoisilla hywää kasteesta ole? Ei ensinkään hywää; waan wahinkoo.

210. Mitä wahinko epä-uskoisilla Kasteesta on? Heillä on rakambi rangaistus ja kowembi kadotus, sentähden, ettei he Kasteensa liittoa pidä.
211. Mihinikä welwolifuteen Kasteen liitto sinun sitoo? Upottaamaan wanhaa Adamita ja Jumalifesti elämään.
212. Mitä wanhan Adamin Kanssa ymmärretään? Perisyndi ja kanssa syndnyt paha himo.
213. Kuinka tämä wanha Adam upotettaman pitää? Joka päiväisen katumuren ja elämän parannuren kautta.
214. Taitako ihminen uskon, ja sen hyödytyksen kuin Kasteesta on, kadotta? Taitaa laikerikkin.
215. Kuinka usko ja Kasteen hyödytys kadotetaan? Koska me ehdolla ja tietien syndiä teemme.
216. Taitako se, joka armon kadottanut on, jälleens saada sen saman? Taitaa, jos hän jälleens käändä itsensä.
217. Kuinka se menettä itsensä, joka hänensä käändä? Hän katuu syndejäns, ja uskosa Jesuksen tygö pakenee.
218. Kuinka se, joka käändä itsens, taitaa wakuutetuksi tulla siitä, että häntäas armon saanut on? Sen kautta, että hän menee ripille ja synnin päästäälle.
219. Mitä on rippi? Se on, synnin tunnustus.
220. Mitäs silloin teet, kuins ripille menet? Katuwaisella sydämmellä tunnustan syndini.
221. Minkäkaltaisen sydän silloin on, koska se on katuwainen? Se suree syndeins yllise, ja usko, että hän yllin Christuksen tähden syndins andeyi saapi, ja mielelläns elämäns paranda tahtoo.
222. Pitäkö Ripissä kaikki synnit ylöslueteldaman? Se on mahdotoin; sillä kuka hawaihee kuinka usein hän syndiä tekee eli erhehty.
223. Eikö yhtäkän syndiä nimitettä saa? Tosin kaikki ne, jotka erinomattain omaa tundoa waiwawat.
224. Pitääkö usein Ripille mendämän? Ja, niin usein kuin oma tundo laipaa.

225. Kuinka oma tundo kaipaa? Se tulee surulliseksi ja levottomaksi, ikävdikee syndein anderi saamista, ja halaja armoo, taitarens edespäin elää jumalliseksi.
226. Minkätähden Ripille mennän? Että Papilda Jumalan puolesta synnit anderi saataisijn, ja sillä tapaa Jumalan armosta ja ystäwydestä wissentettäisin.
227. Kuka on Papille luwan andanut syndejä anderi anda? Ihe JESUS Christus.
228. Kuinka sanoi JESUS tätä lupaa andaisans? Ottas kat Pyhä Hengi, joille te synnit anderi annatte, niille ne anderi annetan, ja joille te ne pidätte, niille ne owat pidettyt.
229. Saafo Pappi kaikille syndisille synnit anderi anda? Ei hän sitä saa.
230. Kenelle Pappi saa ja pitää synnit anderi andaman? Katuwaisille, jotka syndein ylikse murhehtiwat ja JESUYEN päälle uskawat.
231. Jos Pappi katumattomalle syndiselle anda synnit anderi, kuinka silloin tapahtu? Katumatoin syndinen ei silloin saa syndejäns anderi Jumalan tykönä, ja Pappi seisoo kowasa edeswastauresa Jumalan tykönä, jos hän sen tietensä ja tahdolla tekee.
232. Missä edeswastauresa Pappi seisoo, jos hän tietens ehdolla sen tekee? Jumala waati syndisen weren Pappin kammeneestä.
233. Minkätähden Jumala syndisen weren Pappin kammeneestä waati? Sentähden, ettei hän waroitannut syndistä; waan lasi pään alaisen hänen päns ala, nufuttarens händä synnin uneheen.
234. Jos taas Pappi waroitta syndistä? Nijn on hän sielunsa pelastunut.
235. Kosta Ripissä synnit anderi annetan ja saadan, mitä sijs HERAN Ehtolliselle mennä tarwitan? JESUS on ihe kässenyty ja sanonut, tehkät se; ja ruumins ja wessens

rens mahdollisen nautikemisen kautta HERRAN Ehtollisessa wahwistaa uskoamme syndein andeksi saamisesta.

236. Pitäkö meidän usein HERRAN Ehtolliselle käymän? Wahimmaksi kolme eli neljä kertaa vuodessa, eli usiammin.
237. Ellei siis oma tundo waadi meitä niin usein Ehtolliselle menemään? Silloin on se merkki syhen, että oma tundo makaa eikä sillä rakkautta ole JESUYEN tygö, eikä sielunsa autuutta tottele.
238. Kuinkas sen sanoa taidat, ettei se JESUSTA rakasta, joka unhotta usein HERRAN Ehtolliselle käydä? Joka ei sitä tee, mitä JESUS käskenyt on, ei hän JESUSTA rakasta.
239. Mikä HERRAN Ehtollinen on? Se on, meidän HERRAN JESUYEN Christuyen totinen ruumis ja veri, leiwän ja wijnan alla, meille Christityille syötää ja juotaa itse Christuyelta säättö ja asetettu.
240. Kuka Ehtollisen asettanut on? JESUS CHRISTUS.
241. Kosta JESUS Ehtollisen asetti? Sinä ydnä, jona Hän perettiin.
242. Kuinka kuuluwat asetetut sanat? Meidän HERRA JESUS CHRISTUS, sinä ydnä jona Hän perettiin, otti leiwän, listti, mursi ja annoi opetuslastens 2c.
243. Kuka nytt leiwän ja wijnan nija sunata taitaa, että ne yhdexi HERRAN Ehtollisexi tulewat, kosta me siitä syömme ja juomme? Sen JESUS itse tekee Pappein kautta.
244. Minkäkautta leipä ja wijna sunatan Papeilta? Asetus sanain ja HERRAN rukouyden kautta.
245. Eikö muut kuin Papi Ehtollista ulosjakaa taida? Ei; sillä ne ypinäns kuzutan Jumalan salaisuden huonenhaldioiri.
246. Jos Pappi, joka leiwän ja wijnan sunaa, on jumalaton, onko se yhtä hywiin HERRAN Ehtollinen? On

Kaiketikkii; sillä Papin epä-usto ei Jesuksen uskollis-
suutta vihjää tehdä taida.

247. Minkätähden me HERRAN Ehtolliselle menemme?
Saadarem wahvaa pantia ja wakuutusta syn-
dein andeksi saamisesta.
248. Minkä pantin ja wakuutuksen syndein andeksi saamisesta
ta me Ehtollisesta saamme? Jesuksen Christuksen
totisen ruumin ja weren.
249. Saammaako Ehtollisesta jotakin ruumillisilla sieluilla
nähtävää? Kaiketikkii, sen siunatun leiwän ja
wijnan.
250. Mitä sen siunatun leiwän kansa saadan? Christu-
ksen ruumis.
251. Mitä on Christuksen ruumis? Se on Christuksen liha.
252. Mitä saadan wijnan kansa? Christuksen veri.
253. Kuinka Christus taitaa ruuminsa ja werensä anda
'meille syötää ja juotaa? Jumalan edessä ei mitään
ole mahdotoinda.
254. Saawatko mahdottomat wieraat myds leiwästä Chris-
tusen ruumin ja wijnasta Christuksen weren? Saawat
kaiketikkii.
255. Onko Mahdottomilla wierailta hywää Christuksen
ruumista ja werenstä? Ei; waan suuri wahingo, jona
ka he sen mahdottoman nauttumisensa kautta pääl-
lensä wetävät, ja niin muodoin HERRAN ruumiis-
sen ja wereen wikapälyi tulewat.
256. Mitä wahingo mahdottomilla Ehtollisen wierailta on
Ehtolliselle käymisestänsä? He saawat kowenunan rans-
gaistuksen ja raskaimman kadotuksen.
257. Onko Mahdollisilla wierailta jotakin hywää Ehtol-
lisesta? On, he wisseptetään syndein andeksi saamisesta
ta, Jumalan armosta ja ystäwydestä, ja saawat
hankaittisen elämän ja autuuden.
258. Mistä Ehtollisella tämä woina on? Jesuksen sa-
noista, jotka todistawat, että Hänen ruumins on

ulosannettu ja Hänen werens on ulos wuodatettu meidän syndeim andexi andamissexi.

259. Kutka owat mahdolliset wieraat? Jotka katuwat, uskawat, elämäns parandawat ja heitäns sowittawat.
260. Mitä meidän katumien pitää? Pahoja teitämme ja syndejämme.
261. Mitä meidän uskoman pitää? Että me, ainoasti Christuren tähden, saamme synnit andexi.
262. Mitä meidän parandaman pitää? Pahaa elämätäm.
263. Mitä meidän sowittaman pitää? Meidän pitää sowittaman igem lähimmäisem kanssa, jos me wihoisamme jonkun kanssa olemma.
264. Onko kaikki jotka syndinsä katuwat, mahdolliset wieraat? Ei suinkaan kaikki.
265. Mirei kaikki ole mahdolliset? Sillä moni taitaa katuua syndejäns; mutta ei uskoa, niinkuin Cain ja Judas Ischarioth.
266. Owatko kaikki, jotka uskawat, mahdolliset Ehtollisen wieraat? Josin kaikki ne, joilla oikia usko on.
267. Ellen me ole sowitetut lähimmäisem kanssa, taidammako silloin olla katuwaiset ja niinkahdolliset wieraat? Ei, suinkaan, se on mahdotoin.
268. Ellen me yriwakaaisesti tahdo paranda elämätäm, taidammako silloin olla katuwaiset ja mahdolliset wieraat? Ei, millän muoto, se on mahdotoin.
269. Onko se wahwa merkki mahdollisuteen, Kosta me paastomme ja ulkonaisesti siwiästi ja puhtaasti igem Käytämme Ehtolliselle mennessä? Ei suinkaan; sillä paasto ja ulkonainen valmistus ei taida joku päälle luotettawa merkki mahdollisuteen olla.
270. Minkätähden paasto ja ulkonainen valmistus ei päälleluotettawa merkki olla taida mahdollisuteen? Sentähden, että ulkokullatut taitawat myös sitä samaa tehdä.
271. Emmekö siis ensinkään paastota eli ulkonaista puhtaute

ta osotta tarwize? Raiketikkii, koska ei se ulkos
kullaisudessa tapahdu, niin on se kaunis ulkonainen
tapa ja meno; mutta en me sitä ajatella saa, että
me sen puolesta olemma mahdolliset, eli että me ans
saisimm jotakin sen kautta Jumalan edestä.

272. Kuinka me sitte, kuin me Ehtollisen nauttinet olem
ma, tietä taidamme, että me mahdollisesti Ehtollisella
ollet olemma? Jos me parannamme elämämme, niin
että me elämme Jumalitemmin, kuin sitä ennemmin.

Engöpano.

Meidän Wapahajamme nimestä, wirwoista ja säädystä.

1. Mitä sinun Wapahajas kuzutan? JESUS Christus.
2. Mitä nimi JESUS merkitsee? Wapahajaa.
3. Minkätähden kuzutan Hän Wapahajaksi? Sillä Hän
on Wapahanut kansansa synneistänsä.
4. Kuinka Hän meitä synnistä wapai? Hän kirkotti
meitä synnin Wiasta, synnin Rangaistuksesta, ja
synnin Herraudesta.
5. Kuinka JESUS meitä synnin wiasta wapai? Sijinä,
että Hän täydellisesti maroi synneimme edestä.
6. Millä JESUS maroi kaikki meidän syndimme?
Täydellisellä kuuliaisubellans, pijnallans ja kuole
mallans.
7. Kuinka JESUS meitä wapai synnin rangaistuksesta?
Sijinä, että Hän ne rangaistukset kärkei, joita mei
dän ijankaikkisesti kärkei täynnä oltis.
8. Kuinka taasi JESUS niin lyhyen ajan sisällä maroi ja kärkei
niitä rangaistuksia, joita meidän ijankaikkisesti kärkei
mään piti? Koska loppumatoon persona tässä kärkei, niin
oli se täysi maro ijankaikkisen synnin rangaistuksen edestä.
9. Mitä nyt Jumalan lapsia säästetä maailman ahdis
tuksesta ja tuskasta, koska JESUS täydellisesti maranut,
ja heidän edestän rangaistukset kärkei on? Sentäh
den, että kärkei Jumalan kunniaa edesautta,

ja heille hyödyllinen on, sentähden täytyy heidän kärsiä; mutta JESUS on kuitenkin heidän kärsimissens pyhittänyt, ja sen niin muutta, ettei se nyt heitä vahingoita; vaan hyödyttää.

10. Kuinka kärsiminen Jumalan lapsille hyödyllinen on? Se wetä heitä lähemmä Jumalan tykö, koettelee heidän uskoonsa, herättää heidän hartauttansa, opetta maailmaa ylönkäyömaan, ja maailmasta autuan kuoleman kautta mielellinsä eräämään.
11. Kuinka JESUS meitä synnin herraudesta waphatanut on? Nijn, että ne uskowaiset taitawat hallita synnin yläse, ja JESUYEN woiman kautta ehdollisia syndejä karta.
12. Mitä nimi Christus merkitsee? Woideldua.
13. Minkätähden JESUS kuzutan woidelduri? Sillä Hän on woideldu Ilo-oljyllä, enä kuin Hänen osaweljensä.
14. Mitäs Ilo-oljyllä ymärvät? Pyhän Hengen ja woiman.
15. Kumman luonnon puolesta Christus woideldu on? Ihmishyden luonnon; sillä Jumaludensa puolesta oli Hän kaikkiwaldias ja Majestetillinen taufomata.
16. Misi Christus woideldu on? Prophetari, Pliimätsexi Papixi, ja Kuningari.
17. Misa Christuren Prophetallinen wirka seisoo? Saarnamisesa, että Hän tien taiwaseen meille opettaa.
18. Kuinka Hän taiwan tien meille opetta? Sekä ilman Wälilappaleita, että Wälilappalten kautta.
19. Kuinka Christus ilman wälilappaleita meille taiwan tien opettanut on? Koska Hän lihans päiwinä itse opetti ja saarnais.
20. Kuinka Hän wälilappalten kautta opetta meille taiwan tien? Apostolittens ja Seurakundans opettaitten kautta.
21. Misa Christuren ylimmäinen Papiillinen wirka seisoo? Uhramisesa, rukoilemisesa ja siunamisesa.
22. Mitä Christus uhrannut on? Hän uhrals igens ristin päällä, täsä maailmas ollesans.

23. Miten Kristus igens uhrannut on? Sovinnoyi syn-
deimme edestä.
24. Kenen edestä ja kosta rukoilee Kristus? Kaikkein ih-
misten edestä, ja aina Kristus rukoilee meidän
edestämme; niinkuin hän myöskin aina elää.
25. Rukoileko hän myös Jumalattomain edestä? Ja,
totisesti.
26. Mitä rukoilee Kristus Jumalattomain edestä? Että
he armoa ja aikaa parannukseen saisit.
27. Mitä rukoilee Kristus Jumalisten edestä? Että he
uskosa loppuun asti lujana pysyisit ja autuaxi tulisit.
28. Kuinka Kristus meitä siunaa? Hengellisillä lahjoilla.
29. Mitä paras lahja on, jonka Kristus meille anda?
Pyhä Hengi.
30. Missä Christuksen Kuningallinen wirka seisoo? Halli-
jemisessa, edeswastamisessa, ja duomikemisessa.
31. Mitä hallitsee Kristus? Kolmee waldakundaansa.
32. Kutka ne kolme waldakunda owat? Woiman, armon,
ja kunnian waldakunnat.
33. Mitä woiman waldakunnalla ymmärretään? Se
hallitus, jolla Kristus kaikki luodut kappaleet tai-
waasa, maan päällä ja maan alla, hallitsee.
34. Mitä Armon waldakunnalla ymmärretään? Se halli-
tus, jolla Kristus sotiwa Seurakundaans täällä
maan päällä hallitsee.
35. Minkätähden kuzut Christuksen Seurakunnan sotiwai-
seri? Sentähden, että sen wihollisians wastan alati
sotia tähtyy.
36. Kutka owat Christuksen armo-waldakunnan wiholliset?
Perkele, maailma ynnä wäärain opettajain kanssa,
ja syndinen luondomme.
37. Kuinka hallitsee Kristus armo-waldakunnasansa?
Sanan ja Sacramentein kautta.
38. Kuinka edeswastaa Kristus tätä sotiwaista Seurakun-
daansa? Niin ettei helwetin portittkan sitä ikänans
ylijen woitta taida.

39. Mitä Kunnian waldakunnan kansa ymmärrätän? Se hallitus, jolla Kristus Jumalan walitut lapses ja pyhät Engellit taimaisa hallihee.
40. Keitä Kristus on duomigepa? Kaikki ihmiset.
41. Kossa Kristus duomigee kaikki ihmiset? Wiimeisnä väiwänä, jota ei kukan luotu kappale tiedä, kossa se tulee.
42. Pitäkö kaikki ihmiset yhden kaltaisen duomion saaman? Ei, Kristus on tekewä eroituxen Jumalisten ja Jumalattomain, eli uskowaisten ja epä-uskoisten wälillä.
43. Minkä duomion Jumalisten saaman pitää? Kristus on ijankaikkisen autuuden heillee jakawa ja sanowa: tulkat minun Isäni siunatut ja omistakat se waldakunda, joka teille walmistettu on maailman alusta.
44. Minkä duomion saawat ne Jumalattomat? Kristus on heitä helwettiin ja ijankaikkiseen kuolemaan duomigepa ja sanowa: mengät pois minun tyköni, te kirotut! ijankaikkiseen tulehen, joka perkeleelle ja hänen engelleillensä walmistettu on.
- * * * * *
45. Kuinka monda on Christuxen säätyä? Kari, sekä alendamisen, että ylöndämisen sääty.
46. Kunnan luonnon puolesta Kristus sekä alettin, että ylettin? Ihmishyden luonnon puolesta on Kristus sekä alettu, että yletty.
47. Pitkö Jumaluden luonnon puolesta ole Kristus alettu eli yletty? Ei, Jumaluus on muuttumaton, eikä taida alettaa eli ylettää.
48. Mitäs Christuxen alendamisen kansa ymmärrät? Hänen alhaisen ja ylöndäkotun tilansa lihansa päiwinä.
49. Kossa Christuxen alendaminen alkoi? Hänen sikiämisesäns ja syndymisesäns Neikeestä Mariasta.
50. Kuinka kauwan Christuxen alendaminen päälle seiso? Sijhen asti kuin Hän haudasa hengensä jällens o'ti.
51. Minkä asian haarat luetaan Christuxen alendamiseen? Hänen sikiämisesä, syndymänsä, kōnyhdensä, pakoma, työnsä, wainonsa, kärsimisesä, kuolemansa ja hautamisesä. 52.

52. Koska Kristus lihansa päiviin:ä niin alettiin, mistä sija se tiettiin, että Hän Jumalan Poika oli? Hänen voimallisista saarnoistansa ja suurista ihmetöistänsä, joilla Hän osotti ikens Jumalan Pojan olewan.
53. Mitäs Christuren ylöndämisen kanssa ymmärrät? Kaiken lihan heikkouden poses panemisen, ja täydellisen ja alinomaisen sen Majestetin, kunnian ja wallan harjoittamisen, kuin Kristus Ihmishyden luonnon puolesta saanut oli.
54. Kuinka monda asian haara luetan Christuren ylöndämiseen? Wiisi, nimittäin: että Hän, sittekuin Hän haudasa hengensä jällens otti ja wirkois. 1. Alas astui helmettiin. 2. Ylös nousi kuolluista. 3. Astui ylös taivaseen. 4. Istuu Jumalan oikealla kädellä, ja 5. Tuolewa on duomiskemaan eläwitä ja kulleita.
55. Kuinka kauwan Christuren ylöndäminen pysyy? Ilman loppua, kaikesa ijankaikkisudessa.
- Jesuselle Christuxelle meidän HERallemme oskon lujtos ja kunnia nyt ja ijankaikkisesti! Amen.

Lyhykäinen neuwo saarnan kuulustelemisesta.

eli

Kuinka yskertainen kanssa joka, totisen Jumalan pelwon alla, mielellänsä omaistens lisäändymistä Christillisyyden tiedosa ja Jumalishudessa edesautta tahros, saarnat lastensa ja palkollistensa kanssa kertoa taitaa: joka kewiästi tapahtua taitaa, koska hartaasti halulla saarnaa kuullan, ja sijtä wisu waari otetan. 1. Walmistuksesta saarnahan. 2. Esipuheesta. 3. Ise pääasiasta eli tutkistelemuksesta. 4. Sainsa kanssa. 5. Selityksestä, ja 5. Väätörestä.

Kuulustelemus tapahtuu seurawain Kysymysten kautta:

1. Walmistuksesta.

Mikä saarnan walmistus tänapäändä Päpilla oli?

Misä se raamatun paikka kirjoitettuna on?

Kuinka selitti hän tämän raamatun paikan?

Kuinka sowitzi hän sen itse tekstihin?

2. Esip.

2. Esipuheesta.

Oliko Pappilla tänäpäänä esipuhetta?

Papeilla ei kaikkin aivoihin ole esipuhetta saarnohiinsa, eikä aina Saarnan Valmistusta; mutta jos Pappilla on ollut Esipuhe, niin sen kuulustelemus tällä tapaa toimitetaan.

Kuinka kuului Esipuhe?

Mikä se kirjoitettuna on?

Kuinka selitti hän tämän Raamatun paikan?

Kuinka sormitti hän sen ike pää-asiaan, josta tänäpäänä saarnattiin?

3. Ike pää-asiaista eli saarnan jaosta.

Mikä oli pää-asiana, josta Pappi tänäpäänä saarnasi?

Kuinka moneen Osaan hän saarnan jakoi?

Mikä oli ensimmäinen Osa?

Mikä oli toinen Osa? Ja niin edespäin, jos useampi Osa tulee edespäin, joka kuitenkin harvoin tapahtuu.

4. Selityksestä.

Mitä Pappi ensimmäisestä osasta sanoi?

Oliko hänellä joitakuita asian haaroja?

Kutka ne Asian haarat olit?

Muistatkos jotakuta todistusta Jumalan sanasta tähän asiaan?

Kuinka selitti hän toisen osan?

Toisesta ja kolmannelta osasta, tilaa myöden taitaan samat kysymykset edestuoeta, kuin ensimmäisestä osasta sanotut ovat.

5. Päätöksestä.

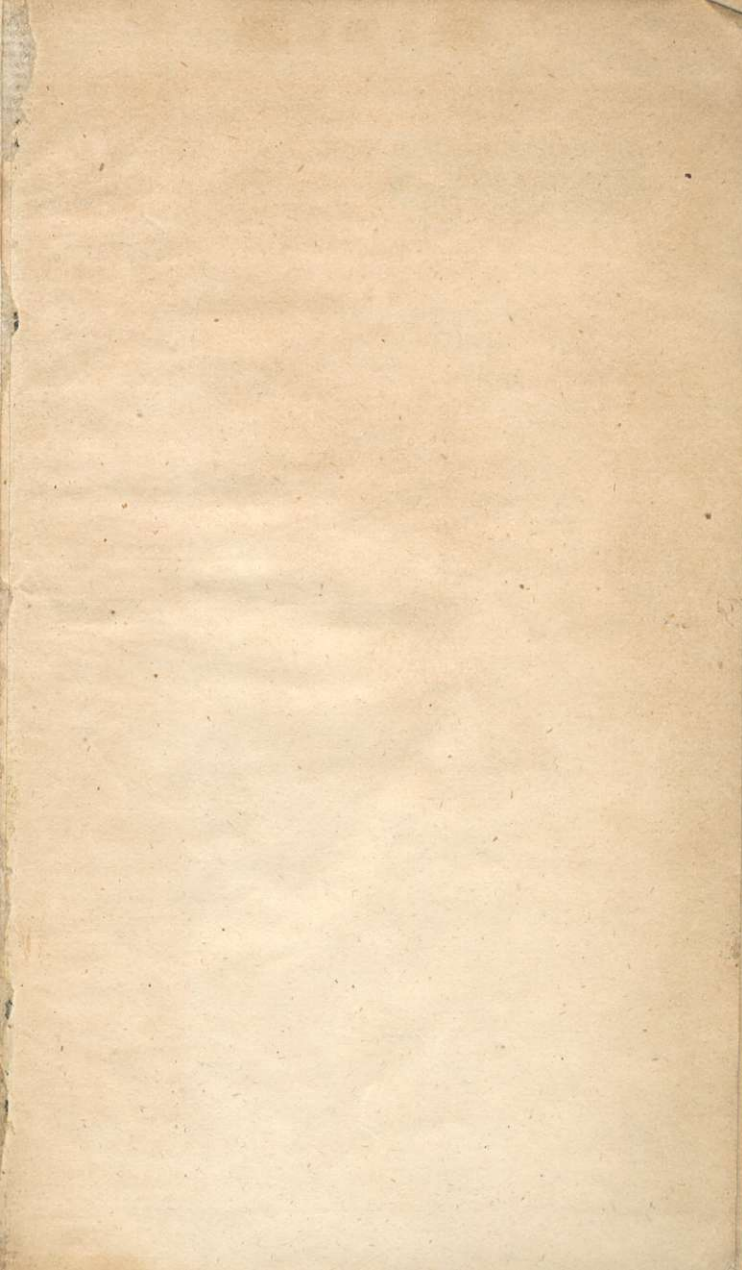
Minkä opin me tänäpäänä saimme?

Mitkä synnit erinomattain tänäpäänä nuhdeldiin?

Mikä manaus meille tänäpäänä annettiin?

Minkä lohdatuksen sait ne uskolliset?

Jumala auttakon meitä, että me Armosta ja meidän HERRamme JESuksen Christuksen tunnustamisesta kasvaisimme, ja joka päivä kaikista Christillisuuden avuisista lisäannistamme, sen Veron tähden, joka meidän syndeim andexi andamisexi ulosvuodatettu on! Amen.

R12-03

~~315. VII. 65.~~

Pv. Katekismus. 7.

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 100 3584

mf. X

